

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K pojmenování odštěpného závodu

Platná právní úprava výslovně nestanoví povinnost označovat odštěpný závod obchodní firmou podnikatele a dodatkem, že jde o odštěpný závod. Může se tak nabízet varianta pojmenovat odštěpný závod společnosti bez dodatku a od firmy podnikatele odlišně. Otázkou je, zda tato povinnost nevyplývá z jiných ustanovení nového občanského zákoníku (dále jen „NOZ“) a dalších zákonů, neboť takové pojmenování odštěpného závodu, bez užití dříve zákonem vyžadovaných náležitostí, lze označit přinejmenším za netradiční.

Odštěpný závod upravuje NOZ v § 503 odst. 2, ve kterém stanoví, že *„Je-li pobočka zapsána do obchodního rejstříku, jedná se o odštěpný závod“*. Pobočkou je potom podle § 503 odst. 1 NOZ *„taková část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou“*. NOZ dále v § 502 definuje závod jako *„organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti“*. Celá tato úprava odštěpného závodu je obsažena v hlavě IV NOZ s názvem *„Věci a jejich rozdělení“*. Také v souvislosti s § 489 NOZ, který stanoví, že *„Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí“*, není tedy pochyb o tom, že odštěpný závod je věcí, resp. částí věci. Jinými slovy odštěpný závod, pobočka, je věc, která se zapisuje do obchodního rejstříku (a nejedná se tedy o osobu).

K označení odštěpného závodu NOZ již ovšem mlčí. Na rozdíl od úpravy zrušeného obchodního zákoníku, který v § 7 odst. 1 výslovně stanovil, že *„Při provozování odštěpného závodu se užívá obchodní firmy podnikatele s dodatkem, že jde o odštěpný závod.“* Absenci uvedeného ustanovení v platné právní úpravě je možné vyložit v zásadě třemi způsoby. Zákonodárce na odštěpný závod buď zapomněl, nebo lze výše uvedenou povinnost dovozovat z jiných ustanovení anebo lze pobočku zapisovanou do obchodního rejstříku pojmenovat odlišně od obchodní firmy podnikatele a její název užívat bez dodatku. Za předpokladu, že se nejedná o chybu zákonodárce, zbývají posledně uvedené dvě možnosti. V právní úpravě se pak nalézají argumenty jak pro první tak pro druhou možnost.

NOZ v § 132 odst. 2 stanoví, že *„Název musí odlišit právnickou osobu od jiné osoby a obsahovat označení její právní formy. Název nesmí být klamavý“*, a stejný zákon dále v § 424 říká, že *„Obchodní firma nesmí být zaměnitelná s jinou obchodní firmou a nesmí působit klamavě“*, přičemž podle § 423 odst. 1 NOZ *„Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.“* Vystává otázka, zda tato ustanovení, týkající se názvu a obchodní firmy podnikatele, lze aplikovat také na název odštěpného závodu. Pouhý jazykový výklad by takovou aplikaci neumožnil, neboť § 132 odst. 2 NOZ se vztahuje k právnické osobě a její právní formě. Odštěpný závod je ovšem věcí, nikoli osobou a jako věc žádnou právní formu nemá a nemá ani právní osobnost. (K uvedenému také názor Nejvyššího soudu v rozhodnutí sp. zn. 32 Odo 945/2002, ze dne 29. 7. 2003, který říká, že: *„Skutečnost, že organizační složka zahraniční právnické osoby umístěná na území České republiky je zapsána do obchodního rejstříku pak neznamená, že tato organizační složka je nositelem právní subjektivity a způsobilým účastníkem řízení.“*) Obdobně také § 424 NOZ se uplatní vůči podnikateli a ne vůči věci.

Výkladové ustanovení § 2 odst. 2 NOZ: *„Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce“*, odpověď na nastíněné otázky také neposkytne, neboť není známa jedna z podmínek jeho aplikace, kterou je *„jasný úmysl zákonodárce“*.

Argumentem, pro užití výše uvedených ustanovení, je § 10 NOZ, který praví, že „Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovného ustanovení, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu co do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího.“ Za předpokladu uplatnění uvedeného § 10 NOZ, lze potom dovodit povinnost pojmenovat odštěpný závod firmou podnikatele (z § 423 NOZ) a označit dodatkem (z § 132 NOZ).

Za úvahu ovšem stojí zákaz klamavosti, zakotvený v uvedených ustanoveních, v souvislosti s povinností označit právní formu v názvu. Ust. § 132 odst. 2 NOZ („Název musí odlišit právnickou osobu od jiné osoby a obsahovat označení její právní formy. Název nesmí být klamavý“) je možné vyložit také tak, že označení odštěpného závodu dodatkem vylučuje, neboť nemá-li odštěpný závod právní formu, je povinnost uvedeného ustanovení splněna právě tím, že dodatek, ani jiné označení nebudou k názvu připojeny. V opačném případě může název vyvolat dojem klamavosti, neboť svéprávná osoba rozumu průměrného člověka, nezaobírá-li se uvedenou problematikou, neví, že odštěpný závod je věcí a nemá tedy právní osobnost. U takového člověka potom může vzniknout mylný dojem, že se jedná o nějaký druh právnické osoby, se kterou může vstupovat do závazkového vztahu.

Podmínkou aplikace § 10 NOZ ovšem je, že právní případ nelze rozhodnout na základě výslovného ustanovení. Odštěpný závod je však zákonem upraven a právní případ lze posoudit tak, že pokud zákon takové povinnosti, týkající se užití obchodní firmy a dodatku, nestanoví, je zcela na vůli podnikatele, jak tuto věc nazve.

Odkaz k názvu odštěpného závodu lze nalézt také v legislativě EU, konkrétně v jedenácté směrnici Rady, ze dne 21. prosince 1989, o zveřejňování poboček vytvořených v členském státě některými formami společností řídicích se právem jiného členského státu, která přímo počítá s odlišným názvem pobočky od názvu podnikatele, když v článku 2 odst. 1 písm. d) stanoví povinnost zveřejnit v obchodním rejstříku údaje, kterými jsou „název a právní forma společnosti a název pobočky, pokud se liší od názvu společnosti“. Doslovné znění této směrnice je převzato z. č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Nejsilnějším argumentem ve prospěch užívání dodatku je tedy klamavost názvu odštěpného závodu, avšak jak bylo uvedeno výše, i tento může vyvolat diskuzi. Naopak pro variantu, že odštěpný závod je možné pojmenovat odlišně od firmy podnikatele a bez dodatku, hovoří skutečnosti, že odštěpný závod je věcí, nemá právní formu ani právní osobnost a nevztahují se na něj tedy ustanovení týkající se právnické osoby a podnikatele. Zásadní je ovšem posouzení, zda úprava názvu odštěpného závodu v zákoně chybí (ač už z důvodu opomenutí, nebo úmyslu zákonodárce) a měla by být překlenuta výkladem prostřednictvím § 10 NOZ, nebo zákon konkludentně dovoluje libovolné pojmenování pobočky zapisované do obchodního rejstříku. Osobně bych klamavost vyloučil ve smyslu principu „právo patří bdělým“ a přiklonil se k závěru obsaženém v čl. 3 odst. 3 LZPS: „Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

Lukáš Jiříček

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)